

Beta hücresi dışı endokrin diyabet

Dr. Gürbüz Erdoğan

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara

Diabetes Mellitus' un (DM) Amerikan Diyabet Birliği (ADA) tarafından yapılan etiyolojik klasifikasyonunda neden olarak endokrinopatiler de yer almaktadır. Buna göre endokrinopatiler başlığı altında Akromegali, Cushing Sendromu, Glukagonoma, Feokromasitoma, Hipertiroidizm, Somatostatinoz, Aldosteronoma gibi endokrin rahatsızlıklar bulunmaktadır.

Biz bu rahatsızlıkları Beta-Hücresi dışı endokrin diyabet olarak tanımlamak istiyoruz. Nitekim 1980 yılında yayınlanan bir makalemizde bu başlık vurgulanmış ve şu ifadelerle yer verilmiştir.

"Bu başlık altında Diabetes mellitus (DM)' a sebep olan veya mevcut DM' u ağırlaştıran, daha geniş anlamı ile karbonhidrat (KH) intoleransı geliştiren pankreas beta hücresi dışı endokrin bozuklukları ifade etmek istiyoruz.

Bilindiği gibi, endokrin glandlar, salgıları aracılığı ile çeşitli kademelerde etkili olarak, KH intoleransı husu-

le getirmekte veya mevcut bir diyabetik predispozisyonu latent yahut aşikar DM haline dönüştürmektedirler. İnsanda DM' un geniş ve klasik bir sınıflandırmasını dikkate aldığımızda, genellikle herediter bir zemin olmaksızın da bazı faktörlerin DM' u oluşturabileceğini görmekteyiz.

Ancak, konuyu bu sınıflandırma içinde değerlendirmek kanımızca gerçeği ifade etmez. Çünkü genetik olarak DM eğilimi bulunan şahıslarda da hormonal ve metabolik etkili bazı cisimler KH intoleransının ve aşikar DM' un ortaya çıkmasında etken olabilmektedir.

Bu genel düşünce açısından giderek pankreas beta hücresi dışı hormonal faktörlerin KH toleransını ve aşikar DM' u ne tarz ve oranda etkilediklerini araştırmanın yararlı olacağı kanısına vardığımızdan bu çalışmayı yaptık."

Bu konuşmamızda önceki çalışmada yer alan görüşümüz ve günümüzde gelişen görüşler ışığında konuyu değerlendirerek takdim etmek amaçlanmıştır.